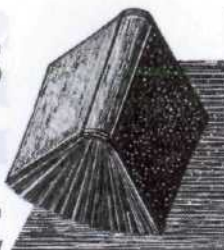

DIS
CI
PLI
NAE

8

Éric Maigret

SOCJOLOGIA KOMUNIKACJI I MEDIÓW

Przełożyła Iwona Piechnik

OFICYNA NAUKOWA

Warszawa 2012

Spis treści

Podziękowania	2
Wprowadzenie	
Socjologia i teorie komunikacji	3
Komunikacja: przedmiot trójwymiarowy 4; Komunikacja masowa w ogniu pytań 9	

Prolog

Konstytuowanie się przedmiotu

Rozdział 1

Trudności refleksji nad komunikacją	22
Czy jest to najbardziej podzielana rzecz na świecie? 22; Kulturowa, polityczna i ekonomiczna nieprawomocność wielkich mediów 23; Krańcowe formy krytyki 25; Krańcowe formy apologii 27; Napięcie między rozumem a techniką w ogniu pytań komunikacji 32; Słowa <i>komunikacja</i> i <i>media</i> 34; Dyskurs socjologiczny 36; Bibliografia 38	

Rozdział 2

Nieudany zwrot społecznej nauki o komunikacji ..	40
Podstawowe pojęcia nauk społecznych i komunikacji 41; Europejscy ojcowie założyciele a media 45; Brak kontynuacji i pesymizm względem nowoczesności 51; Amerykański pragmatyzm 55; Szkoła chicagowska 61; Bibliografia 63	

Część I

Denaturalizowanie komunikacji.

Problem wpływu... albo jak się go pozbyć?

Rozdział 3

Pałapka teorii wpływu bezpośredniego	69
Obawa przed wpływem mediów i jej przyczyny 70; Pojęcie propagandy 72; Wpływ bodźców i «zastrzyku podskór-	

nego» 79; Czy reklama jest dowodem na istnienie komunikacji perswazyjnej? 82; Wnioski 84; Bibliografia 85

Rozdział 4

Szkoła frankfurcka a teoria kultury masowej 88

Od kultury masowej do przemysłu kulturowego 89; Waga odniesień do wojny i elitaryzmu kulturowego 93; Problemy metod 95; Spadkobiercy szkoły frankfurckiej 98; Bibliografia 100

Rozdział 5

Teoria Lazarsfelda o skutkach ograniczonych.

Zerwanie... do skutków ograniczonych 103

Źródła amerykańskiego empiryzmu 103; «Odkrywanie ludzi» 106; Dwupoziomowy strumień komunikacji 110; Teoria rozpowszechniania a nurt użytkowania i korzyści 113; Nadmiar pozytywizmu i zapomnienie ideologii 114; Bibliografia 119

Rozdział 6

Od modelu matematycznego

do antropologii komunikacji 123

Informacja matematyczna Shannona 123; Cybernetyczny projekt Norberta Wienera 125; Komunikacja, moralność i fizyczna teoria wszystkiego 128; Mylna analogia z człowiekiem 130; Spotkanie z funkcjonalizmem 133; Szkoła Palo Alto i orkiestralny model komunikacji 135; Wnioski 138; Bibliografia 140

Rozdział 7

McLuhan i determinizm technologiczny 144

«Środek przekazu sam jest przekazem» 144; Dowody, przykłady i kontrprzykłady 147; Gdzie kończy się technika? 152; Podstęp historii: mcluhanizm jako hermeneutyka 165; Bibliografia 157

Część II

Kulturalizacja komunikacji.

Gra wytwarzania i odbioru

Rozdział 8

Od semiologii do pragmatyki 160

«Zwrot lingwistyczny» 161; Językoznawstwo strukturalne i marzenie o całościowej nauce o komunikacji 162; Semiologia i semiotyka komunikacji masowej: Barthes i Eco 167; Społeczne wpisywanie się dyskursu 171; Zwrot pragmatyczny 174; Z drugiej strony granicy: element społeczny 177; Bibliografia 180

Rozdział 9

Socjologia praktyk kulturalnych 183

Konsumpcja: hierarchia praktyk kulturalnych według Pierre'a Bourdieu 184; Problem etnocentryzmu kulturowego 189; Współczesne przemiany kultury 192; «Od wykluczenia do eklektyzmu» 198; Od konsumpcji do odbioru 202; Tradycje badań nad recepcją 205; Michel de Certeau i kwestia odbioru 207; Wnioski 212; Bibliografia 217

Rozdział 10

Cultural Studies (kulturoznawstwo) 223

Spojrzenie na kulturę robotniczą w Anglii: ku etnologii środowisk ludowych 223; Nowy marksizm Stuarta Halla 225; Model kodowanie/dekodowanie 227; Gwałtowna zmiana w Ameryce 230; Nowe stanowiska teoretyczne: radykalna krytyka elitaryzmu 232; Polisemia a powszechne negocjowanie znaczenia 235; Trudności «demokracji semiotycznej» i «postmodernizmu» 239; Wzmocnienie konstruktywizmu: odwołanie do kategorii *queer* i *postcolonial* 241; Bibliografia 247

Rozdział 11

Socjologia zawodów związanych z komunikacją ... 253

Funkcjonalistyczna socjologia dziennikarstwa: badanie *news-making-u* 254; Powrót krytyki: dziennikarze i ich otoczenie 257; Problem wielości celów 267; Wnioski: pejzaż bez publiczności? 273; Bibliografia 275

Rozdział 12

Od zawodów do typów logiki wytwarzania 281

Edgar Morin: napięcie między standaryzacją a innowacją 281; Ekonomia polityczna: od przemysłów kulturalnych do przemysłów twórczych 286; Howard Becker: wytwarzanie jako współpraca 290; Wyzwanie tożsamości artystycznej w dobie mediów masowych 294; Czy istnieje dyktatura publiczności? 298; Wnioski 302; Bibliografia 307

Część III

Pluralizacja komunikacji. Demokracja, kreatywność i refleksyjność

Rozdział 13

Polityczne teorie opinii publicznej 314

Oddziaływanie agendy i spirala milczenia 315; Czy media naprawdę dokonują wyboru? 318; Czy istnieje opinia publiczna? 323; Komunikacja polityczna jako interakcja 328; W stronę pojęcia przestrzeni publicznej 330; Bibliografia 331

Rozdział 14

Teorie przestrzeni publicznej 334

Teoria przestrzeni publicznej według Jürgena Habermasa 336; Działanie komunikacyjne 340; Sfera publiczna według Nancy Fraser 344; Talk-show: degradacja czy wzbogacenie? 348; Formy doświadczenia publicznego 352; Podążanie do końca procesu pluralizacji 357; Bibliografia 361

Rozdział 15

Nowa socjologia mediów 366

Trzy etapy socjologii komunikacji 367; Impas ponowoczesności 372; Powrót do ojców założycieli: zwrot ku refleksyjności 374; Od socjologii do *Cultural Studies*... i z powrotem 381; Metodologia nowej socjologii mediów: łańcuch wiedzy 387; Odbiór 393; Produkcja 396; Treści 396; Przestrzeń publiczna 400; „Produkty kultury” jako ruchy społeczne 402; Bibliografia 407

Rozdział 16

Internet i «nowe technologie informacji» 415

Internet: obietnice i fantazmaty supermedium 416; Poza utopię: medium heterogeniczne na jednym nośniku technicznym 420; Użytkowanie Internetu 423; Mecz ekranów: koniec telewizji? 434; Przemiany prasy i sektora muzycznego 438; Kwestia indywidualizmu i wspólnot 442; «Demokracja elektroniczna» 446; Oznaka przebudowy politycznej 448; Bibliografia 454

Wnioski 463

Indeks osób 469

O Autorze 483